

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf.III.30.154/2023/18.

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Halmos Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Halmos Tamás ügyvéd) által képviselt Felperes (cím) felperesnek – a dr. Dobos Zoltán Gábor ügyvéd (cím) által képviselt Alperes1 (Cégjegyzékszám; cím) I. rendű és a dr. Marjai Tibor László ügyvéd (cím) által képviselt Alperes2 (cím) II. rendű alperesek ellen hibás teljesítésből eredő igény érvényesítése iránti perében, amely perbe a II. rendű alperes pernyertessége érdekében a dr. Kandi Erzsébet ügyvéd (cím) által képviselt Beavatkozó (Cégjegyzékszám, cím) beavatkozott, a Nyíregyházi Törvényszék 2023. április 21. napján kelt 6.G.40.240/2020/114. számú ítélete ellen a felperes 115. sorszámú, Gf.6. sorszám alatt pontosított fellebbezése alapján – a 2023. december 7-én megtartott nyilvános tárgyaláson – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a II. rendű alperesnek 813 801 (nyolcszáztizenháromezer-nyolcszázegy) Ft, a beavatkozónak 127 000 (százhuszonhétezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A fellebbezés szempontjából jelentős tényállás szerint a felperes mint építtető és az I. rendű alperes mint kivitelező 2017. február 17-én generálkivitelezési szerződést kötöttek a felperes cím szám alatt található ingatlanán építendő társasház kivitelezésére: a földszinten 1 üzlet és 2 garázs, emeleti szintjén 2 lakás kialakítására. A 2017. október 15-ig teljesíteni vállalt kivitelezés minőségét I. osztályúban, a munka ellenértékét pedig nettó 75 000 000 Ft-ban állapították meg, amelyből a felperes 2017. február 24-ig 21 123 327 Ft előleget fizetett meg. Az I. rendű alperes a 2017. február 23-án kelt írásbeli nyilatkozatában elismerte, hogy a felperes által fizetett előleg fedezi a lakás szerkezetkész állapotát, amely a tető és a homlokzat 100%-os készültségét jelenti.

[2] A felek 2017. április 19-én módosították a szerződést, és a kivitelezés teljes költségét 76 992 465 Ft-ban határozták meg. Emiatt a felperes 1 875 210 Ft-tal több előleget fizetett ki az I. rendű alperesnek, mint amennyi megillette volna, a felek megállapodása szerint azonban a túlfizetést utólag kellett elszámolniuk.

[3] Az I. rendű alperes a II. rendű alperessel 2017. március 3-án kötött megbízási szerződésben a II. rendű alperest bízta meg a felelős műszaki vezetői feladatok ellátásával. A szerződés szerint a II. rendű alperes feladatát képezte egyebek mellett a kivitelezés folyamatos ellenőrzése, szakmai irányítás, az I. rendű alperes által vezetett e-napló bejegyzéseinek az ellenőrzése, az építési napló ellenjegyzése, a kivitelezési munkák szakmai felügyelete, indokolt esetben egyeztetések kezdeményezése, lefolytatása, dokumentálása (pl. tervezővel), észrevételek, megállapítások, szakmai utasítások e-naplóban történő rögzítése, megbízó szakmai utasítása a menetközben észrevételezett hibák, hiányosságok megszüntetésére. A II. rendű alperesnek nem volt feladata az építési napló vezetése, ellenőrzése és lezárása, valamint állandó és folyamatos fizikai jelenlétet sem vállalt. A szerződés szerint továbbá csak ellenőrzési felelősséggel tartozott az I. rendű alperes által foglalkoztatottak szakmai képességeivel és teljesítményével kapcsolatban. A II. rendű alperes nem vett részt a felperes és az I. rendű alperes közötti szerződés megkötésében és módosításában. A II. rendű alperes mint megbízott – ugyanilyen tartalommal – 2017. március 24-én megbízási szerződést kötött T1 egyéni vállalkozóval az utóbbi részéről a kivitelezés során alvállalkozóként végzett zsaluzás, betonozás és falazás felelős műszaki vezetői feladatainak az ellátására is.

[4] A kivitelezést 2017. március 10-én kezdték meg, amelynek a betonozási szakaszában az I. rendű alperes nem minden esetben, de használt betonpumpát és tűvibrátort is. Szakszerűtlenül végezte azonban a földszint feletti födém és a tartóoszlopok kivitelezését, amelyek ezért nem megfelelő minőségben készültek el: a felperes és az építkezést figyelemmel kísérő megbízottja, T2 ugyanis azt észlelte, hogy az oszlopokon „darázs-féskesség” alakult ki. Az emiatt 2017. május 31-től indult hatósági, majd minőségellenőrzési (ÉMI) vizsgálat eredménye szerint a betonozás minősége rossz volt, azonban megfelelt a névleges nyomószilárdsági osztályának.

[5] A II. rendű alperes a kivitelezés során legtöbbször szóban közölte szakmai utasításait az I. rendű alperessel, amelyet olykor többnapos késéssel rögzített az e-naplóban a közlés napjára visszatüntetve. A II. rendű alperes szóban utasította az I. rendű alperest, hogy vibrátort is alkalmazzon a földszinti födém betonozásához, amelyet a betonozást követően 12 nappal rögzített az építési naplóban. A II. rendű alperes utóbb maga is észlelte a betonozás hibáit, és 2017. május 23-án írásban utasította az I. rendű alperest annak a kijavítására.

[6] A felperes és a II. rendű alperes között számlázási vita is kialakult. Az I. rendű alperes ugyanis a földszinti födém betonozását követően, 2017. április 25-én 2017. május 3-ai fizetési határidővel állított ki számlákat a felperesnek 15 205 018 és 10 956 910 Ft összegben. A felperes azonban vitatta azokat, mert álláspontja szerint a szerződésükben a részszámla kiállításának feltételeként megszabott szerkezetkész állapot a teljes épületre volt értendő, amellyel szemben az I. rendű alperes úgy értelmezte a szerződésüket, hogy mivel külön szerződtek az üzlet, valamint a lakások és garázs vonatkozásában, akkor jogosult részszámlát kiállítani, ha a földszinti födém betonozása megtörténik, azaz az üzlet „tető alá kerül”. Vita alakult ki arról is, hogy az addigra előlegként megfizetett 21 123 327 Ft beépítése megtörtént-e: a felperes álláspontja szerint nem, az I. rendű alperes szerint pedig a kivitelezés volumenében addigra 8 000 000 Ft-tal meghaladta az előleget. A felek ezért az addig észlelt minőségi hibák és a számlázási vita miatt 2017. május 10-én személyesen egyeztettek, amelynek az eredményként a felperes 14 307 758 Ft beépített értéket ismert el. Az egyeztetésen résztvevő II. rendű alperes és T2 közös álláspontja szerint a szerkezetkész állapot azt jelenti, hogy a falak állnak és a teljes épület tető alatt van. Ekkor egyeztek meg a

felek a betonozást érintő minőségellenőrzésről is. A felperes a 2017. május 22-én kelt levelében is jelezte az I. rendű alperesnek, hogy a túlárzott költségvetésében számított 20 800 000 Ft + áfa helyett 14 307 758 Ft a valós bekerülési költség. Ugyanekkori keltezéssel írt másik levelében pedig kérte, hogy az I. rendű alperes soron kívül állítson ki számlát a neki átadott összegről, egyúttal részletezte a minőségi kifogásait is.

[7] Ezt követően, 2017. május 24-én az I. rendű alperes ügyvezetője tényként rögzítette az építési naplóban, hogy „a mai naptól munkavégzés a következő bejegyzésig nem történik”, és felhagyott a kivitelezéssel, valamint nem írta alá az addigi tényleges teljesítéséhez igazodó megállapodástervezetet sem.

[8] A felperes kérte továbbá, hogy az I. rendű alperes kérjen ÉMI vizsgálatot a minőségi hibák feltárására, amelyet követően, 2017. május 31-én a II. rendű alperes bejegyezte az építési naplóba, hogy „a földszint feletti földem vízszintes vasbeton tartó gerendáinak alátámasztásait az ÉMI szakvélemény elkészültéig, illetve a következő intézkedésig elbontani tilos! A kibontott támaszokat vissza kell építeni! Ugyanez vonatkozik a földem alátámasztásaira is!”

[9] Az I. rendű alperes 2017. június 27-én kezdeményezte a kivitelezési szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetését a szerkezetkész állapot elérését követően, majd a 2017. augusztus 3-án megküldött e-mailben azt közölte a felperessel, hogy mivel többszöri egyeztetés ellenére sem jött létre közöttük megállapodás az építkezés folytatásáról, úgy tekinti, hogy „a szerződés közös megegyezéssel megszűnt”. A felperes a 2017. augusztus 7-én kelt levelében nem járult hozzá a szerződés megszüntetéséhez, és felszólította az I. rendű alperes, hogy állítson ki számlát 14 307 758 Ft-ról az átadott 21 585 000 Ft-ból, a fennmaradó 7 277 242 Ft-tal pedig számoljon el. Az I. rendű alperes ugyanezen a napon elbontotta az épület következő szintjéhez már elkészített zsálat és levonult az építkezésről, a másnap küldött válaszlevelében pedig vitatta a fizetési kötelezettségét. A generálkivitelezési szerződés mindezek alapján 2017. augusztus 3-án megszűnt.

[10] Az I. és a II. rendű alperesek 2017. augusztus 7-én közös megegyezéssel szüntették meg a megbízási szerződésüket.

[11] A felperes mint építtető ezt követően a Kft.1-vel mint kivitelezővel kötött szerződést a kivitelezés befejezésére a 2019. február 4-én létrejött vállalkozási szerződésben foglaltak szerint 90 054 198 Ft + 5% áfa ellenérték fejében. A másnap megkezdett munka során hozzákezdtek a betonozás hibáinak a kijavításához, és a felület érdesítése során észlelték, majd megbontást követően megbizonyosodtak arról, hogy a földszinti üzlethelyiség egyik tartópillérje tetején mintegy 20 cm-nyi betonozás hiányzott. E hiba korábban nem volt észlelhető, mert azt ÉMI vizsgálat nem érintette, az I. rendű alperes pedig e hibát elfedve hungarocellal pótolta a hiányzó részt, amelyet betonjavítóval simítottak körbe. A felperesnek 188 895 Ft kiadása keletkezett az oszlop új kivitelező részéről történt kijavításával.

[12] A felperes az I. rendű alperessel kötött generálkivitelezési szerződés megszűnését követően, 2017. szeptember 27-én előzetes bizonyítási eljárást indított a Nyíregyházi Járásbíróságon 63/A.Pk.52.384/2017. szám alatt a monolit vasbetonszerkezetek minőségének vizsgálatára, a feltárt hibák természetének megállapítására és a javítás módjára, valamint költségére vonatkozóan.

[13] A felperes a megváltoztatott keresetében kérte egyetemlegesen kötelezni az I. és II. rendű alpereseket 66 661 143 Ft és annak 2017. július 1-jétől a kifizetés napjáig számított késedelmi kamatait, valamint perköltsége megfizetésére. Az I. rendű alperessel szemben elsődlegesen jótállás, másodlagosan hibás teljesítés, harmadlagosan szerződésszegéssel okozott kártérítés címén, míg a II. rendű alperessel szemben a szerződésen kívüli károkozás szabályai szerint kérte a kereset teljesítését.

[14] Hivatkozása szerint az I. rendű alperes megszegte a szerződés kivitelezés minőségére vonatkozó rendelkezéseit, a munkát pedig félbehagyta, amelyek miatt többértű károsodás érte. A II. rendű alperes egyetemleges marasztalását arra alapította, hogy álláspontja szerint nem a rá vonatkozó szabályoknak megfelelően látta el a felelős műszaki vezetői feladatait.

[15] Az I. rendű alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását, az oszlopjavítás kivételével vitatva azt jogalapjában és összesszerűségében is.

[16] A II. rendű alperes ellenkérelmében szintén a kereset elutasítását kérte, emellett perköltségigénye is volt. Hivatkozása szerint felelőssége a megbízási szerződés kereteihez igazodik, amelyen belül felelősség nem terheli.

[17] A II. rendű alperes felelősségbiztosítójaként a beavatkozó is kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását.

[18] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 56 084 024 Ft-ot, valamint ezen tőkeösszegeből 137 000 Ft után 2017. július 1. napjától, 7 767 035 Ft után 2017. augusztus 3. napjától, 1 480 000 Ft után 2017. szeptember 15. napjától, 1 957 920 Ft után 2018. október 15. napjától, 13 632 139 Ft után 2019. január 1. napjától, 30 921 039 Ft után 2019. november 30. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatot és 2 043 499 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet, és a felperest kötelezte, hogy fizessen meg a II. rendű alperesnek 3 015 240 Ft, beavatkozájának pedig 1 270 000 Ft perköltséget. Emellett az I. rendű alperest 1 155 000 Ft, a felperest 345 000 Ft eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

[19] Már az ítélet indokolásának tényállási részében értékelte az előzetes bizonyítás keretében Sz1 igazságügyi szakértőtől beszerzett szakértői véleményt (és annak kiegészítését), amely alapján megállapítható volt, hogy a szakszerűtlen kivitelezés következtében a monolit vasbetonszerkezetek nem I. osztályú minőségben készültek el. A kellő tömörítés hiánya vagy osztályozódás miatt a beton felülete nem lett egyenletesen sima, darázsfészkesedés alakult ki, javítás nélkül az épület teherbírási követelményei nem érik el a szabványban előírtakat. A hiba kétkomponensű szerkezeti ragasztóval javítható, amely egyben meg is erősíti a betonszerkezeteket, azt követően értékcsökkenés nem marad vissza. A szakértő ennek költségét 4 942 599 Ft-ban, az I. rendű alperes által addig végzett munka értékét 13 356 292 Ft-ban határozta meg.

[20] Emellett az ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezéseit egyrészt azzal indokolta, hogy az I. rendű alperes tévesen értelmezte a kivitelezési szerződést, és nem volt jogosult kiállítani a szerkezetkész állapot eléréséhez köthető részszámlákat a tényleges szerkezetkész állapot hiányában. A betonozás pedig nem érte el a szerződésben meghatározott I. osztályú teljesítést, amelynek kijavítási módját tekintve nem, hanem annak összecszerülésére nézve volt vita a felek között.

[21] Az I. rendű alperes felel a 2019. nyarán feltárt, hibásan kivitelezett oszlop javítási munkájával felmerült 188 895 Ft nem vitatott pluszköltségért, ezért e vonatkozásban a keresettel egyezően marasztalta az I. rendű alperest.

[22] A felperes azonban nem igazolta a betonozás kivitelezési hibájának javítására a szakértői vélemény alapján igényelt 3 891 810 Ft (valójában 4 942 599 Ft) tényleges költségként való felmerülését. Nem azt kellett ugyanis bizonyítania, hogy mennyibe kerülne a hiba kijavítása a jövőben (ennek megállapítására szolgált a Sz1-féle szakértői vélemény az elkészülésének időpontjában), hanem azt, hogy a kára milyen összegben merült fel ténylegesen. Mert ugyan az elsőfokú bíróság bizonyítottan találta a hiba kijavítását a szakértő által megjelölt anyagokkal és mennyiségben, amelynek költségét tanúvallomás 3-4 000 000 Ft-ra tette, T3 tanúvallomása alapján azt állapította meg, hogy ezt pótmunkában számolták el az új kivitelezővel, a Kft.1-vel. Ennek pontos költségére azonban semmilyen bizonyítékot (pl. számla, megállapodás) nem csatolt, ezért a kár összege nem igazolt, a kereset pedig ebben a részben alaptalan.

[23] A kivitelezés új kivitelező igénybevétele miatt megemelkedett költsége körében 30 921 038 Ft erejéig találta megalapozottnak a 31 588 849 Ft-ban megjelölt kárigényt. Megállapítva, hogy az új kivitelezés az eredeti terveknek megfelelően és műszaki tartalommal valósult meg, a felperest pedig közrehatás nem terheli a károsodásában, az elsőfokú bíróság ennek összegét úgy határozta meg, hogy az új kivitelező által végzett munka 94 556 908 Ft ellenértékéhez hozzáadta az I. rendű alperes munkájának valós értékeként a szakértő által megállapított 13 356 296 Ft-ot. Az építmény teljes költsége tehát 107 913 204 Ft, amelyből le kell vonni, amennyiért az I. rendű alperes építette volna fel, azaz 76 992 165 Ft-ot: az eredmény 30 921 039 Ft.

[24] Az elsőfokú bíróság ezt követően részletes indokát adta, hogy miért találta alaposnak az értékbecsléssel összefüggésben felmerült 120 000 Ft és hitelfelvételhez kapcsolódó regisztrációs díjként felmerült 17 000 Ft összegű kárigényeket, és miért utasította el a hitelfelvétel miatt 64 000 Ft-ban felmerült közjegyzői díjon alapuló, valamint a 375 000 Ft-ban felszámított késedelmi kötbéren alapuló keresetet. Megalapozottnak találta a felperes bérleti díj címén 1 480 000 és 1 957 920 Ft összegben támasztott igényét is, azonban alaptalannak találta a bérleti szerződés közjegyzői okiratba foglalásával kapcsolatban igényelt 17 600 Ft, a világítás beszerelésével kapcsolatban igényelt 23 555 Ft, a burkolással kapcsolatban igényelt 101 308 Ft és az utazási többletköltségként igényelt 90 096 Ft összegű követeléseket. Alapos volt ugyanakkor az elmaradt bérleti díj címén 7 309 991 Ft, 5 927 019 Ft és 395 129 Ft összegben igényelt kereseti követelés. Alaposnak találta a túlfizetett előleg visszafizetésére irányuló igényt is, amellyel kapcsolatban megállapította, hogy bár az I. rendű alperes jogellenesen szüntette meg a szerződést, mivel a felperes annak ellenére, hogy nem fogadta el azt, mégis a beépítésre nem került összeggel való elszámolásra (lényegében a szerződés megszűnésével kapcsolatos elszámolás elvégzésére) hívta fel. Tényszerű az is,

hogy a felperes nem kényszerítette ki az I. rendű alperes teljesítését, hanem ráutaló magatartásával hozzájárult a szerződés megszüntetéséhez azzal, hogy mást bízott meg a teljesítéssel. Az I. rendű alperesi kivitelezés szakértői véleménnyel meghatározott valós (13 356 292 Ft) értékéhez képest a felperes 7 767 035 Ft túlfizetésben van, amely ezért visszajár a részére. A felperes késedelmi kamatigényét pedig részben, az ítéletben külön-külön meghatározott esedékességek szerint találta megalapozottnak.

[25] A II. rendű alperes kártérítési felelőssége körében előrebocsátotta, hogy az I. rendű alperes kártérítési kötelezettségét megalapozó károk túlnyomó része arra volt visszavezethető, hogy úgy állított ki számlát, hogy arra nem volt jogosult. Ez vezetett azon okfolyamathoz, amelynek eredményeképpen az építkezés már a közöttük fennálló szerződés időtartama alatt is csúszásban volt, majd a felperes az I. rendű alperes ugyancsak jogellenes felmondása és a nem megfelelő minőségben történt kivitelezés következtében szenvedett kárt. A II. rendű felperesnek azonban felelős műszaki vezetőként csak a kivitelezés minőségére lehetett kihatása, a számlázási vitában nem volt érintett. A felperes a II. rendű alperesnek a kivitelezés nem megfelelő minőségében játszott szerepét, károkozó magatartását abban jelölte meg, hogy nem az előírások szerint vezette az építési naplót, mert az utasítások sok esetben bizonyosan utólag kerültek bele, illetve nem irányította szakszerűen a munkavégzést.

[26] Ítéletében idézte az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 40. § (2) bekezdését, amely szerint a felelős műszaki vezető felel:

- a) az építményszakmának, építési tevékenységnek megfelelő jogosultságának meglétéért,
- b) a szakmunka irányításáért,
- c) – kormányrendeletben meghatározott feladatai körében – az építmény, építményrész végleges építési engedélynek és a hozzá tartozó jóváhagyott engedélyezési terveknek, illetve a jogszabályban meghatározott kivitelezési dokumentációnak megfelelő megvalósításáért, továbbá
- d) az építési tevékenységre vonatkozó szakmai, minőségi és biztonsági előírások megtartásáért és
- e) a munkálatok végzésének szakszerűségéért.

[27] Idézte az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 13. § (1) bekezdését is, amely szerint az építési munkaterületen végzett építési-szerelési munkát – a (8) bekezdésben foglalt kivétellel – felelős műszaki vezető irányítja. A (2) bekezdés alapján pedig a felelős műszaki vezető tevékenysége a vállalkozó kivitelező kivitelezési szerződésében vállalt építőipari kivitelezési tevékenységnek vagy meghatározott részének irányítására terjed ki.

[28] A Korm. rendelet felperes által megjelölt 24. – 27/B. §-ai tartalmazzak részletszabályokat az e-főnapló és az e-alnapló vezetésére. Ennek a 26. § (2) bekezdése értelmében az e-főnapló vezetése a fővállalkozó kivitelezőnek vagy megbízása esetén a fővállalkozó kivitelező felelős műszaki vezetőjének, az e-alnapló vezetése az alvállalkozó kivitelezőnek vagy megbízása esetén az alvállalkozó kivitelező felelős műszaki vezetőjének a feladata. (A felperes által hivatkozott 14. § azonban irreleváns, mert az a fővállalkozó kivitelezőre tartalmaz rendelkezéseket, az ő vonatkozásában ír elő kötelezettségeket, azokat is

a kivitelezési tevékenység elvégzéséhez kapcsolódóan.) Egyetértett ezért a II. rendű alperes védekezésével, hogy felelősségének a megítélésénél a megbízási szerződése az irányadó, mert csak olyan kötelezettségszegésért vagy mulasztásért felelhet a felperes irányában, amelynek a teljesítésére kötelezettséget vállalt. Az alperesek szerződése pedig nem terjed ki a Korm. rendelet 13. § (3) bekezdésében felsorolt tevékenységek közül a b) pontban megjelölt, építési napló vezetéséből, ellenőrzéséből, lezárásából álló tevékenységekre. A II. rendű alperes feladatát az I. rendű alperes által vezetett e-napló bejegyzéseinek ellenőrzése, az építési napló ellenjegyzése, észrevételek, megállapítások, szakmai utasítások e-naplóban történő rögzítése képezte. Ebből kifolyólag a felperes állításával ellentétben nem volt feladata az e-napló valósághű időben történő vezetése. Hozzátette, hogy okozati összefüggés a bekövetkezett károk és a II. rendű alperes mulasztása között még abban az esetben sem lenne megállapítható, ha a II. rendű alperes feladata lett volna az építési napló vezetése, mivel szakmai utasításai – az I. rendű alperes érdeellentéte ellenére is elismerten – a valóságos időben hangzottak el, csak azok bejegyzése történt utólagosan.

[29] Továbbá a II. rendű alperes nem vállalt állandó jelenlétet az építkezésen, azonban azon munkálatok megkezdése előtt, amelyek kivitelezésének a szakszerűsége utólagosan nem ellenőrizhető (pl. beton kiöntésének megkezdése előtt a vasalás terv szerinti elkészülte) jelen volt. Így amennyiben a kivitelezés során a II. rendű alperes szakmai utasításával ellentétes tevékenysége folytán az I. rendű alperes kárt okozott, a II. rendű alperes ilyen károkért való felelőssége nem állapítható meg.

[30] A II. rendű alperes ezen túlmenően bizonyíthatóan 2017. május 23-án írásban utasítást adott az I. rendű alperesnek a vibrálás nem megfelelő kivitelezése miatti hibák kijavítására is, azonban – részben a felek között kialakult számlázási vita miatt is – a szükséges munkálatokat már nem végezték el.

[31] Az elsőfokú bíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:521 §-ában rögzített előreláthatósági klauzula alapján pedig azt állapította meg, hogy ténybeli és jogi okozatosság esetén is a II. rendű alperes nem láthatta előre a felperes elkészült lakások és garázsok bérbeadásának késedelmével összefüggő kárát, a hitelfelvétellel kapcsolatos kárait. Ugyancsak nem tartozna egyetemleges felelősséggel az előleg visszafizetése miatt megítélt 7 767 35 Ft megfizetéséért sem. Nem lenne kötelezhető a felmerült bérleti díj és az új kivitelező tevékenységével kapcsolatos többletköltségek megfizetésére sem, mert azok amiatt merültek fel, hogy az I. rendű alperes jogellenesen szüntette meg a vállalkozási szerződést, így II. rendű alperes semmilyen magatartása nem hozható összefüggésbe a kivitelezés nem tervszerű időben történt befejezésével, és az amiatt keletkezett károkkal, hanem legfeljebb a kivitelezés hibájával közvetlenül összefüggő kijavítási költségeikért (betonozás, oszlopjavítás) felelhetne, ha azt állapította volna meg, hogy a sérelmezett magatartása, állítólagos mulasztásai oksági kapcsolatban álltak a bekövetkezett kárral.

[32] A perköltség viseléséről a felek és a beavatkozó pernyertességének függvényében a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 80. §-a, 82. § (2), 83. § (1) és (2), valamint 90. § (1) bekezdések, illetőleg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (6) bekezdése felhívásával, míg a felperesnek biztosított személyes költségfeljegyzési jog miatt le nem rótt illeték viseléséről a Pp. 102. § (1) bekezdés alapján rendelkezett.

[33] A felperes a másodfokú tárgyaláson pontosított fellebbezésében elsődlegesen az ítélet részbeni megváltoztatását kérte, a II. rendű alperes – egyetemlegesen az I. rendű alperessel – 36 052 533 Ft és ennek 2017. július 1-jétől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatainak a megfizetésére kötelezését, másodlagosan annak a hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új határozat hozatalára utasítását. Kérte a perköltségre vonatkozó rendelkezés megváltoztatását is, egyrészt a II. rendű alperes és a beavatkozó javára megítélt perköltségfizetési kötelezettségének a mellőzésével, másrészt az ő kötelezésüket az 1 766 612 Ft összegű elsőfokú perköltségének a viselésére. Kérte a fellebbezését ellenző alperesek és beavatkozó másodfokú perköltségben való marasztalását is. Kizárólag a II. rendű alperes viszonylatában hozott döntést (és annak perköltségvonzatát) sérelmezte. A felülbírálati jogkört a Pp. 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pontjai, valamint 383. § (1), (3) és (5) bekezdései alapján jelölte meg, továbbá hivatkozott a Pp. 381. §-ára is. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet sérti a Ptk. „6:24. § (1)”, 6:29. § (1) és (2) bekezdéseit, 6:144., 6:518., 6:519. és 6:520. §-ait, 6:522. § (1)-(2), 6:527. § (1), 6:524. § (1) bekezdéseit, az Étv. 38/A. § (3), 39/A. (1), 40. § (1), 40. § (6) bekezdéseit, a Korm. rendelet 6. §-át, 13. § (1) és (2) bekezdéseit, (3) bekezdés a), c), d), f), n) és o) pontjait, 14. §-át, 24/A. § (1) bekezdését, 24-27/B. §-ait, valamint a Pp. 90. § (2) bekezdését és 237. §-át. Hiányolta, hogy az elsőfokú ítélet a [84] és [85] bekezdéseiben nem teljeskörűen tartalmazza az általa hivatkozott valamennyi jogszabályhelyet és eseti döntést. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a II. r. alperes feladata a felelős műszaki vezetés volt, és nem vette figyelembe a jogszabályokban előírt kötelezettségeit. Jól mutatja ezt az építkezésen dolgozó T1 tanúvallomása, aki műszaki ellenőrként nevezte meg a II. rendű alperest, azaz nem tapasztalta a felelős műszaki vezetői feladatok elvégzését. Idézte a Korm. rendelet 6. §-a alapján, hogy az építőipari kivitelezési tevékenység résztvevői kötelesek együttműködni a kivitelezési folyamatok megvalósítása érdekében, a 13. (1) bekezdés szerint pedig az építési munkaterületen végzett építési-szerelési munkát – a (8) bekezdésben foglaltak kivételével – felelős műszaki vezető irányítja. Az Étv. 38/A. (3) bekezdése alapján a felelős műszaki vezetői tevékenység az építőipari kivitelezési tevékenység irányítása a 40. (2) bekezdésében meghatározott felelősséggel, míg a 40. § (2) bekezdése szerinti felelősséggel, amely vonatkozásban idézte a 40. § (6) bekezdése alapján, hogy az építőipari kivitelezési tevékenység folytatására vonatkozó jogszabályi előírások megsértése esetén a felelős műszaki vezetővel szemben a Korm. rendeletben meghatározott jogkövetkezményeket kell alkalmazni. A felelős műszaki vezető felelőssége tehát kiterjed valamennyi munka irányítására. Idézte a Korm. rendelet építési napló vezetésére vonatkozó 24. § (1) és (4a) bekezdéseit, amelyek értelmében az építési naplót vezetni kell, mégpedig naprakészen.

[34] Három kártétel körében sérelmezte, hogy nem marasztalták a II. rendű alperest: az oszlop javítása, a vasbetonszerkezetek javítása és az újabb kivitelező miatt felmerült költségeiben. Az oszlop javítása körében hangsúlyozta a Korm. rendelet 13. § (3) bekezdés a), c), d), n) és o) pontjaiban megjelölt felelős műszaki vezetői kötelezettségeket, amelyeket a II. rendű alperes nem tartott be, például a beton minőségével, a munkafolyamatok megszervezésével és a munka ellenőrzésével kapcsolatban. A hibákat is az új kivitelező észlelte 2019-ben. T4 és T3 tanúvallomásai, valamint az alperesek által 4513. számon becsatolt fényképfelvétel is bizonyítja, hogy betonpumpa nélkül is, azaz a technológiai követelmények betartása hiányában is betonoztak, emellett a pillér azonnali beavatkozást igényelt volna, amelyet a naplóban is rögzíteni kellett volna, de a minőségellenőrzési feladatok sem teljesültek. Azt sem észlelte és nem is tett semmilyen intézkedést arra, hogy ez a pillér nem ért el a födémig, sőt, mulasztásait kihasználva az I. rendű alperes hungarocellel takarta el a hiányosságot.

[35] A monolit vasbetonszerkezetek javítása kapcsán pedig az elsőfokú bíróság nem értékelte T5, T6 és T3 tanúk vallomásait, valamint a nem vitatott szakértői vélemény javítási költségre tett megállapítását, amelyekkel bizonyította a javítási költség mértékét, és hogy a javítás megtörtént. Az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 237. § (2) bekezdését, mivel nem adott tájékoztatást a javítási költségekre vonatkozóan, ráadásul az alperesek nem is vitatták a javítási költség mértékét. A Pp. kommentárja szerint pedig a bíróság arról is köteles tájékoztatni a felet, ha a perfelvételi nyilatkozat valamely releváns tény vonatkozásában nem tartalmaz bizonyítékmegjelölést. Az elsőfokú ítélet azzal kapcsolatos megállapításai pedig megalapozatlanok, amelyek szerint a II. rendű alperes 2017. május 23-án írásban adott utasítást a vibrálás nem megfelelő kivitelezése miatt és a hibák kijavítására, továbbá, hogy a II. rendű alperes szakmai utasításával ellentétes I. rendű alperesi károkozásért a II. rendű alperes felelőssége nem állapítható meg. Egyrészt az I. rendű alperes még 2,5 hónapig nem vonult le az építkezésről, ezért elvégezhetette volna a javításokat, másrészt mert az írásbeli utasítás megtörténte kétséget kizáróan nem bizonyított. Az alperesek ugyan csatoltak 2017. május 23-án kelt külön papírra vetett utasítást, de ennek megtörténte és időpontja kétséges, mert a Korm. rendelet 24/A. § (1) bekezdése szerint az e-építési naplóba történő bejegyzéssel kellett volna megtenni ezt, amely kötelezettség a megbízási szerződés tartalmától függetlenül terhelte a II. rendű alperest. Mivel ezt az utasítást nem jegyezték be az építési naplóba, nem írottak kell tekinteni, hiszen ő is csak így értesülhetett volna a hibák észleléséről és a kijavítási kötelezettségekről. A Korm. rendelet 13. § (3) bekezdés f) pontja alapján a II. rendű alperesnek a hiba észlelése kapcsán a minőségi vizsgálatokat és mintavételeket is el kellett volna végeztetnie, azonban a felperes kezdeményezte az ÉMI vizsgálatot. Ha pedig volt ilyen utasítás, miért nem hajtatta végre az I. rendű alperessel. A jogirodalomból tett utalása szerint pedig a következőket bírói gyakorlat az, hogy a felelős műszaki vezetőt egyetemlegesen marasztalják a kivitelezővel. Az I. rendű alperes e vonatkozásban is megszegte a Korm. rendelet 13. § (3) bekezdés a), c), d), f), n) és o) pontjait.

[36] Az új kivitelező miatt felmerült 30 921 038 Ft többletköltség körében pedig arra hivatkozott, hogy ha a II. rendű alperes maradéktalanul eleget tett volna a jogszabályban előírt kötelezettségeinek, az I. osztályú teljesítéssel vállalt építkezés határidőre elkészülhetett volna. Az is közrehatott az új kivitelező miatti költségnövekedésben, hogy a II. rendű alperes közrehatásának is köszönhetően igazságügyi szakértői bizonyítással volt kénytelen tisztázni a jogvitát, amelynek lezárásáig az építkezés befejezésére sem volt reális lehetősége. A Korm. rendelet 13. § (2) bekezdése szerint a felelős műszaki vezető tevékenysége a vállalkozó kivitelező kivitelezési szerződésében vállalt építőipari kivitelezési tevékenységnek vagy meghatározott részének irányítására terjed ki. Ő pedig csak hatósági vizsgálat, majd minőségellenőrzés után szerzett tudomást a hibákról, amelyeket a II. rendű alperes kötelezettsége lett volna tisztázni. A számlázási vita körében pedig bár a 2017. május 10-i egyeztetésen a II. rendű alperesnek is ugyanaz volt a szerkezetkész állapottal kapcsolatos álláspontja, mint a felperesnek, annak ellenére támogatta – akár hallgatólagosan is – az I. rendű alperes tevékenységét, hogy az nem a szakmai szabályoknak megfelelő álláspontot foglalt el.

[37] A beavatkozót a Pp. 90. § (2) bekezdése alapján kérte perköltségében marasztalni.

[38] A II. r. alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet fellebbezett részének a helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Kitért

arra, hogy a kártérítési felelősége jogalapjának hiányában az elsőfokú bíróságnak nem kellett a felperes által megjelölt valamennyi jogszabályhelyre részletesen kitérnie. Emellett a felperes fordítva értelmezte a közte és T1 között létrejött szerződést, aki azonban tanúként alátámasztotta a rendszeres jelenlétét a kivitelezés során. Visszautalva a felperes által is hivatkozott, a felelős műszaki vezető kötelezettségeit részletező jogszabályi rendelkezésekre előadta, hogy az építési naplót nem neki kellett vezetnie, folyamatos jelenlétet nem vállalt, az eltakarásra kerülő szerkezeteket pedig ellenőrizte, ezért a szakmai utasításaival ellentétes kivitelezési hibákért nem felel. A betonozás kapcsán arra is utalt, hogy a lefolytatott vizsgálatok szerint a beton megfelelő minőségű volt, ő maga a vasalást is ellenőrizte, a vibrálásra pedig utasítást adott. Az oszlop hiányosságával kapcsolatban pedig őt is megtevésztették, amelyet az új kivitelező munkálatáig senki más sem észlelt. A betonozás hibája körében következtetlenné találta, hogy a felperes az I. rendű alperes vonatkozásában nem élt fellebbezéssel, az elsőfokú bíróság pedig eleget tett az anyagi pervezetésre vonatkozó kötelezettségének, és e vonatkozásban felhívást is adott a feleknek, míg T3 a vallomásában csak megbecsülte a költséget. A felperes továbbá nem a naplóból kellett, hogy értesüljön, hanem a zsaluzat kibontását követően tudott a betonozás hibájáról, az ÉMI vizsgálatot pedig az I. rendű alperes rendelte meg. Neki pedig nem kötelezettsége a vállalkozó kényszerítése, ha nem teljesíti az utasításait, az el nem végzett javítás pedig nem ellenőrizhető. Az új kivitelezőt pedig az I. rendű alperes jogellenes felmondása miatt kellett igénybe venni, a szakértő igénybevétele pedig szükségtelen volt, mert ugyanazt állapította meg, mint az ő 2017. május 23-i utasítása. Továbbá a felperes volt az, aki az ÉMI vizsgálat ellenére nem vont be statikus tervezőt, ő pedig – amellett, hogy utasítást adott a betonozás javítására – a felperessel egyező állásponton volt a szerkezetkész állapot megítélésében. Álláspontja szerint egyetemesen azért sem marasztalható, mert a felperes által hivatkozott eseti döntések más tényálláson alapulnak, a felperes pedig tévesen idézte a jogirodalmi álláspontot.

[39] A beavatkozó a fellebbezési ellenkérelmében indokai alapján kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását. Kérte a felperes másodfokú perköltségben marasztalását is.

[40] A felperes észrevételt terjesztett elő a II. rendű alperes és beavatkozója ellenkérelmeire, amelyben fenntartotta a fellebbezését. A Gf.15. sorszámú beadványában pedig a Pp. 373. § (3) bekezdésére hivatkozással utólagos bizonyítás iránti indítványt terjesztett elő. A beadványhoz mellékelte a közte és a Kft.1 között 2023. november 14-én kelt megállapodást, amely hivatkozása szerint igazolja, hogy az I. rendű alperes hibás teljesítése következtében felmerült javítási munkálatokra szóbeli szerződést kötöttek, amelynek ellenértékét a vállalkozó részszámlái alapján 2023. november 14-én teljes mértékben megfizette. Erre az időpontra tekintettel e bizonyítási eszközt nem csatolhatta az elsőfokú eljárásban, azonban az alkalmas a rá nézve kedvezőbb döntés meghozatalára.

[41] A II. rendű alperes a felperes észrevételére adott válaszában fenntartotta a fellebbezési ellenkérelmét és kérte az utólagos bizonyítási indítvány elutasítását.

[42] A fellebbezés megalapozatlan.

[43] Az ítéltábla a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján fellebbezés hiányában nem érintette az I. rendű alperes viszonylatában hozott és a II. rendű alperessel szembeni keresetet 36 052 533 Ft-ot meghaladó részében elutasító ítéleti rendelkezéseket.

[44] Az elsőfokú bíróság feltárta a II. rendű alperessel szembeni kereset eldöntésének alapjául szolgáló tényállást, és megalapozottan utasította el e keresetet. Az ítéltábla egyetértett a döntésének indokaival, amelynek kapcsán az indokolás hiányosságára vonatkozó fellebbezési érveléssel szemben előrebocsátja, hogy a Pp. 346. § (4) bekezdése értelmében az ítélet indokolása egyebek mellett a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát és azok alapjának rövid ismertetését tartalmazza. Az elsőfokú ítélet indokolása pedig – az érdemi döntéshez szükséges mértékben – ismertette a kereset jogalapját. Az ítéltábla az elsőfokú ítélet helyes indokaira tekintettel csak a fellebbezésben foglaltak miatt utal a következőkre.

[45] Az elsőfokú ítéletben és a fellebbezésben is helytállóan hivatkozott (ezért szükségtelenül meg nem ismételt) jogszabályhelyek alapján és a perbeli tényállás mellett (mert pl. nem a tervdokumentáció észlelhető hibájából eredt a felperes károsodása) a II. rendű alperes mint felelős műszaki vezető felelősségének alapját csak az képezhette, ha egyrészt az I. rendű alperes által vétett kivitelezési hiba kárt okozott a felperesnek, másrészt e hiba és az azzal okozott kár azzal is okozati összefüggésben áll, hogy a II. rendű alperes megszegte az építési munka irányítására vonatkozó kötelezettségét, és emiatt nem a vonatkozó szakmai, minőségi és biztonsági előírások megtartásával végezték a kivitelezést (Kúria Pfv.V.20.620/2014/7. és Pfv.V.20.625/2021/5. számú ítéletek). Mindezek a másodfokú eljárásra a felek jogvitáját jelentő három kártétel kapcsán az alábbiak szerint alakultak.

[46] Az oszlop javításának 188 895 Ft összegű költsége, de általánoságban is a II. rendű alperes felelőssége körében alapvetően kétféle magatartás (mulasztás) eredményezhette volna a kereset szerinti marasztalását: ha oly mértékben hanyagolta el felelős műszaki vezetői kötelezettségeit, hogy tevékenysége alkalmatlan volt a kivitelezési hiba elkerülésére/felismerésére, vagy ha e hiba a neki felróható aktív magatartása során következett be (Ptk. 6:519. §). A (lényegében erre utaló valamennyi peradat mellett) a másodfokú eljárás során már a felperes is arra hivatkozott, hogy az II. rendű alperes rendszeresen jelen volt a kivitelezés során. E vonatkozásban azonban nincs jelentősége, hogy a kivitelezés során kőművesként dolgozó T1 a köznyelvi megfogalmazásnak megfelelően, azonban a tényleges státuszától eltérően műszaki ellenőrként jelölte meg őt, mert a felperes bizonyítási érdekébe annak a bizonyítása (nem pedig szemantikai jellegű értelmezése) tartozott, hogy a II. rendű alperes a kötelezettségeit megszegve látta el a felelős műszaki vezetői feladatát [Pp. 265. § (1) bekezdés]. Az ítéltábla a teljesség kedvéért rögzíti, hogy a felperes is „felelős műszaki ellenőrként” aposztrofálta őt a felek pert megelőző levelezése során (a keresetlevél mellékletét képező 2017. május 9-i email).

[47] Az oszlop javításával összefüggő károsodás abból ered, hogy mintegy 20 cm hiányzik a földszinti üzlethelyiséghez készített tartópillér tetejének a betonozásából. Az I. rendű alperes azonban e laikus számára is nyílt hibát úgy rejtette el, hogy hungarocellel pótolta a hézagot, majd betonjavítóval körbesimította. Az elsőfokú bíróság megalapozottan indult ki abból, hogy a II. rendű alperes felelősségét az alapján kellett elbírálni, hogy az I. rendű alperessel kötött szerződésben nem vállalt folyamatos jelenlétet a kivitelezés során. Az elsőfokú ítéletben rögzítettek szerint a II. rendű alperes jelen volt pl. a betonozást megelőzően a vasalás szakszerűségének az ellenőrzésénél, de a saját konzekvens előadása szerint is (11. sorszám alatti ellenkérelem 5. oldal, 20. sorszámú irat 8-11. oldalak, 34. sorszámú irat 5. oldal, 38. sorszámú jegyzőkönyv 18. és 19. oldalak) jelen volt a betonozás során, bár nem végig. A

felperes azonban az őt terhelő bizonyítási érdek ellenére nem bizonyította, hogy a II. rendű alperes – a nem folyamatosan kötelező jelenléte ellenére – műszaki irányítóként részt vett ebben a tudatosan hibás kivitelezésben és a hiba szándékolt elrejtésében. Bár ezzel összefüggésben már a felperes is arra hivatkozott a fellebbezésben, hogy az I. rendű alperes kihasználta a II. rendű mulasztását (azaz a II. rendű alperes nem volt annak aktív közreműködője), az különleges szakértelem [Pp. 300. § (1) bekezdés] nélkül is megítélhető volt, hogy az oszlop betonozására vonatkozó szakmai irányítás részeként nem kell arra vonatkozó külön utasítást adni a professzionális szakértelemmel rendelkező kivitelezőnek (BH2021. 257.), hogy egy tartóelemként szolgáló oszlopnak alá kell tudnia támasztania, ehhez pedig el kell érnie a födémet.

[48] A hiba észlelésével összefüggésben pedig nem vitás, hogy az I. rendű alperes azt a fentiek szerint mindenki elől elrejtette olyannyira, hogy a szakértő sem észlelte azt, holott feladata kifejezetten a betonszerkezetek minőségi szakértésére vonatkozott; de az utóbb eljáró kivitelező is csak a saját kivitelezése során és a betonfelület érdesítése (azaz mechanikai roncsolása) során észlelte (keresetlevél 9. oldal, T6 tanúvallomása – 70. sorszámú jegyzőkönyv 5. oldal). Azt pedig a felperes sem állította, hogy a felelős műszaki vezetőt valamely eltakart rész megbontásának a kötelezettsége terhelné, mint ahogy az alperesek közötti szerződés szerint éppen ezért terhelte az a szerződéses kötelezettség az I. rendű alperest, hogy értesítse a II. rendű alperest az eltakarásra kerülő „szerkezetekről”.

[49] A felperes a fellebbezésben e hiba kapcsán is utalt a betonozás minőségi hibáira, amelyet azonban – az ügyben készült szakértői véleményben feltárt hibák alapján – önállóan és egységesen a következőkben értékelt kártétel részeként érvényesített, ezért az oszlop folytonossági hiánya körében fennálló felelősség szempontjából nem volt jelentősége. Ugyanígy az eredeti tényállítása (keresetlevél 9. oldal) is az oszlop mennyiségi hibájára és annak javítási költségére épült, ezért a felperes itt alaptalanul hivatkozott a nem vitásan a minőségében is hibás betonozásra. Az elsőfokú bíróság pedig helytállóan utalt arra is, hogy – amellet, hogy az alperesek közötti megbízási jogviszonyban a II. rendű alperest korlátozottan terhelte az építési naplóval kapcsolatos adminisztrációs kötelezettség – nem állapítható meg okozati összefüggés a felperest a hiányosan végzett (illetőleg minőségében sem megfelelő) betonozással ért „károsodás” és a dokumentáció vezetése között, mivel a kivitelezési hiba az általa hiányolt dokumentációs hiányosságok mellett megállapítható volt, amelyhez képest ugyanakkor a felperes nem bizonyította a II. rendű alperes fentiek szerinti közrehatását. Mindezek miatt a felperes nem bizonyította, hogy a II. rendű alperes megszegte az Étv. 38/A. § (3), valamint 40. § (2) és (6) bekezdései, továbbá a Korm. rendelet 6. § és 13. § (1) bekezdése szerinti felelős műszaki vezetői kötelezettségeit, és őt – a Ptk. 6:519. §-ának megfelelően – azzal okozati összefüggésben érte kár.

[50] A felperes alaptalanul támadta a betonozás kivitelezési (minőségi) hibájával kapcsolatban 4 942 599 Ft (az elsőfokú ítélet indokolásában nettó 3 891 810 Ft) összegben érvényesített keresetet elutasító döntést is. Különös jelentősége van ugyanis, hogy bár a II. rendű alperes felelős műszaki vezetőként nem mögöttes felelőse az I. rendű alperesnek, a már hivatkozottaknak megfelelően, mivel az Étv. 40. § (2) bekezdése értelmében felelőssége – a perbeli tényállás mellett – a műszaki vezetés során történt kivitelezési hibákra terjed ki, nem terhelheti kártérítési felelősség olyan kivitelezési hibáért, amely nem teremtette meg a kivitelező kártérítési felelősségét. A felperes kifejezett fellebbezési hivatkozása szerint pedig nem támadta az I. rendű alperes viszonylatában hozott döntést, illetve a vele „szembeni marasztalás mértékét”. E jogerős ítéleti rendelkezés szerint pedig az I. rendű alperes hibás

teljesítése – a kár összegének bizonyítottsága hiányában – nem okozott kárt a felperesnek, nem járt károsodással.

[51] A Pp. 360. § (1) bekezdése szerint a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapról származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek – ideértve azok jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessek. Ez pedig azt jelenti a perbeli esetben, hogy mivel a részben jogerős elsőfokú ítélet annyiban elbírált a felperes keresetében érvényesített jog anyagi jogi feltételét, hogy az I. rendű alperes hibás teljesítése nem járt igazolható kiadásként jelentkező károsodással, másodfokú bírósággént az ítéltábla sem hozhatott ettől eltérő döntést. Az ítélt dolog tárgya ugyanis a keresettel érvényesített jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tényekkel és jogi okfejtésekkel, amely utóbb vitássá nem tehető, attól egy későbbi perben a bíróság sem térhet el (BH2002. 235.). Ennek mellőzése pedig olyan ellentmondást eredményezne a jogerős ítéleten belül, amely alapján a kártérítés azonos feltétele azonos tényállás mellett az egyik alperes vonatkozásában fennáll, a másik alperes viszonylatában nem.

[52] Az ítéltábla ettől függetlenül a teljesség kedvéért rögzíti, hogy egyrészt az alperesek vitatták e követelés összecszerűségét is (pl. 12. sorszámú I. rendű alperesi ellenkérelem 8. oldal), másrészt pedig az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte T3 tanúvallomását, amely szerint (68. sorszámú jegyzőkönyv 9. oldal) pótmunkában számolták el az ezzel összefüggő javítási költséget, amelynek megtörténtét a felperes nem bizonyította. A felperes tévesen értelmezte az elsőfokú ítélet indokait is, mivel az elsőfokú bíróság nem azt állapította meg, hogy a javítás költsége ilyen mértékben nem indokolt, hanem hogy tényleges többletkiadás nem keletkezett a pótmunkában történt elszámolással. Az ítéltábla ezzel összefüggésben csak annyiban utal az elsőfokú ítélet további kártételekkel kapcsolatos indokaira, hogy a szakértő 13 356 292 Ft-ban állapította meg az I. rendű alperes által beépített értéket (Nyíregyházi Járásbíróság Pk.52.384/2017/17. számú irat). Ez pedig szükségszerűen tartalmazza a betonozás minőségi hibájából eredő értékcsökkenést is. Az elsőfokú ítéletben elfogadott számítás pedig ezen valós „beépített értékhez” képest számított különbözetként határozta meg a felperesnek az új kivitelezéssel felmerült többletköltségét és a felperes által túlfizetett előleget is a felperes káraként. Emellett a felperes azon nyilatkozatán túl, hogy az új kivitelező költségvetése úgy készült, hogy abból kivettek minden olyan tételt, ami elkészült (114. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal), becsatolta az utóbb eljáró kivitelező 2018. szeptember 25-én, azaz az addigi betonozás minőségi hibáinak ismeretében adott teljes költségvetési főösszesítőjét (90. sorszámú irat), amelynek a 94 556 908 Ft-os végösszege az alapja az I. rendű alperes által beépített 13 356 292 Ft értékhez képest számított felperesi többletkiadásnak mint kárigénynak is. Ennek pedig abból a szempontból van kiemelt jelentősége, hogy az elsőfokú ítélet e vonatkozásban nem támadott (a keresetlevél 9. oldalán tett tényállítással egyező) megállapítása szerint ([133] bekezdés) a felperes összesen 94 556 908 Ft-ot fizetett az utóbb eljáró kivitelezőnek; azt meghaladó ellenszolgáltatást pedig nem bizonyított.

[53] Az ítéltábla figyelmen kívül hagyta a felperes ezzel kapcsolatos utólagos bizonyítási indítványát. Amellett, hogy a jogerő hatása miatt nem volt érdemi jelentősége, a felperes azt a Pp. 373. § (3) bekezdésének második mondatával ellentétesen terjesztette elő. E szerint ugyanis a fél akkor terjeszthet elő új bizonyítási indítványt, illetve bocsáthat rendelkezésre további bizonyítási eszközt, ha az valamely új tény bizonyítására, vagy a keresete, ellenkérelme alapjául korábban hivatkozott tény bizonyítására szolgál, feltéve, hogy az

önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a tudomására vagy keletkezett. A felperes hivatkozásával szemben azonban nem az az új tény, illetőleg az erre vonatkozó bizonyíték, hogy az utóbb eljárás kivitelezővel megállapodtak a beton hibáinak javításában is, és azt beépítették a költségvetésbe, hanem hogy ez ténylegesen milyen összegben merült fel kiadásként. E megállapodás felperes által nem idézett 2. pontja szerint azonban a felperes a bruttó 5 131 494 Ft vállalkozói díjat 2019., 2020. és 2023. években fizette meg teljes mértékben. A felperes azonban nem csatolta be a részszámlákat, holott azok alapján lehetett volna megállapítani, hogy a 2019. és 2020. években kiegyenlített részszámlák milyen mértékben merítették ki ezen 4 942 599 Ft összegű keresetet a perfelvétel 2022. május 6-i lezárásáig (67. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldal), és milyen okból, milyen összegben és milyen kivitelezési munka miatt volt szükséges 3 évvel az utolsó részszámlát követően újabb részszámla kiállítása és megállapodás megkötése. Mivel a felperes már az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését megelőzően is nyilvánvalóan tudomással bírt e kiadás – legalább részbeni – kiegyenlítéséről, a Pp. 364. §-a alapján alkalmazandó 220. § (6) bekezdés második mondata szerint azonban az előterjesztés hiányai tekintetében hiánypótlási felhívás kiadásának nincs helye, az ítéltábla mindezek és a 220. § (7) bekezdése alapján figyelmen kívül hagyta az előterjesztett bizonyítékot.

[54] A felperes továbbá alaptalanul hivatkozott az ezzel kapcsolatos anyagi pervezetés hiányosságára is. A Pp. 237. § (1) bekezdése értelmében ugyanis, ha a fél perfelvételi nyilatkozata hiányos, nem kellően részletezett vagy ellentmondó, a bíróság közrehat abban, hogy a fél a perfelvételi nyilatkozatát teljeskörűen előadja, illetve annak hibáit kijavítsa. A (2) bekezdés szerint pedig, ha a perfelvételi nyilatkozat nem terjed ki valamely lényeges tény vonatkozásában a bizonyításra vagy a felek között vita van abban, hogy valamely tény bizonyítása mely felet terheli, a bíróság az (1) bekezdésben foglaltakon túl tájékoztatja a feleket a bizonyíték rendelkezésre bocsátása, illetve a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, valamint a bizonyítás esetleges sikertelenségének következményéről is. A felek között azonban (lévén kártérítési perben ez a professzionális jogi képviselők számára evidencia) nem volt vita azzal összefüggésben, hogy a felperesnek kellett bizonyítania kárának a felmerülését, ezért az elsőfokú bíróságnak ezzel összefüggésben sem volt tájékoztatási kötelezettsége. A felperes pedig nemcsak az új kivitelező költségvetési főösszesítőjét csatolta, de tanúbizonyítást is indítványozott, az elsőfokú bíróság pedig éppen az utóbbi bizonyítás eredményét értékelte a fentiek szerint (amellyel ellentétes bizonyítékot a felperes csak a figyelmen kívül hagyott utólagos bizonyítékként jelölt meg).

[55] Bár mindezekhez képest harmadlagos jelentősége volt, az ítéltábla visszaüt az elsőfokú ítélet II. rendű alperes magatartásával kapcsolatos helytálló indokaira is, és csak a fellebbezésben foglaltak miatt rögzíti a következőket. Az építési naplóba tett bejegyzéseknek nincs konstitutív hatálya (ilyen jogszabályi rendelkezést a felperes sem jelölt meg), ugyanakkor tény, hogy az abban rögzítettek a Korm. rendelet 24. § (4a) bekezdésével ellentétben nem voltak naprakészek. Az elsőfokú bíróság azonban a bizonyítékokat nemcsak ez alapján, hanem a Pp. 279. § (1) bekezdésének megfelelően összeségében is mérlegelve jutott helytálló következtetésre a II. rendű alperes felelős műszaki vezetői tevékenységének az értékelése során. A felperes bizonyítási kötelezettsége pedig nem az volt, hogy akár logikai láncba is illeszthető tényállításokat/felvetéseket /kérdéseket tegyen, hanem hogy bizonyítsa a II. rendű alperes jogellenes magatartását. Az ítéltábla ezzel összefüggésben ugyancsak a teljesség kedvéért rögzíti, hogy az alperesek által 39. sorszám alatt csatolt fényképfelvételek mellett több, az I. rendű alperesi kivitelezés során az építkezés helyszínén a tényleges munkavégzéssel összefüggésben járt tanú is utalt a vallomásában betonpumpa, illetőleg

vibrátor alkalmazására (pl. T7, T8, T1 – 77. sorszámú jegyzőkönyv 3., 9-11. oldalak). Míg a felperes megbízásából a kivitelezés során mindennaposan (38. sorszámú jegyzőkönyv 9. oldalán rögzített felperesi nyilatkozat) eljár T2 tanúként ugyan nem volt meghallgatható, az I. rendű alperes ügyvezetője ellen ugyanezen jogvitából kifolyólag sikkasztás miatt a Nyíregyházi Rendőrkapitányságon folyamatban volt nyomozati eljárás során tett tanúvallomása szerint „úgy tűnt, hogy rendben, jól halad a munka. Ez az állapot 2017. év április végéig tartott, mert akkor valahogy megállt az építkezés. (...) Én T9, T10 műszaki vezetőjének is jeleztem, hogy beszéljen T10-val, mert vannak olyan munkálatok, amiket nem jól csinálnak. Az általam jelzett, feltárt hibákat T9 is megnézte és azok közül nem egy rögzítésre is került az e-naplóba” (66. sorszámú irathoz mellékelt kihallgatási jegyzőkönyv). Ugyanígy a kivitelezési hibákhoz időben legközelebbi peradatként a felperes ezt nehezményező 2017. május 22-i keltezésű, az I. rendű alperesnek küldött levele sem utal a II. rendű közrehatására, ellenkezőleg: arra utal, hogy az alapozás is a II. rendű alperes kifejezett utasításának megsértésével történt. Mindezek miatt nem állapítható meg, hogy a II. rendű alperes hiányosan végezte az utóbb minőségi hibásnak bizonyult kivitelezéssel kapcsolatos, nem folyamatos jelenlétet igénylő felelős műszaki vezetői feladatait, ezért a fellebbezés e vonatkozásban is alaptalanul kérte számon a II. rendű alperes felelősségét.

[56] A fellebbezés alaptalanul támadta az új kivitelező megbízása miatt többletköltséggént jelentkezett 30 921 038 Ft kapcsán hozott döntést is. A felperes e kiadása azért keletkezett, mert az I. rendű alperes a II. rendű alperes részéről ki nem kényszeríthető módon, a felperes részéről pedig kikényszeríteni meg sem próbáltak szerint megtagadta a további teljesítést, majd felmondta a szerződést. Ennek hátterében azonban a fellebbezés érvelésével szemben elsődlegesen nem a kivitelezés hibái, hanem [a felperes saját személyes nyilatkozata (pl. 89. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal) és a felek levelezése (keresetlevélhez mellékelt 2017. május 22-i és 25-i keltezésű levelek) szerint is] az állt, hogy a felperes egyébként is túlrazottnak ítélte az I. rendű alperes költségvetését, amelyet a kivitelezési hibák miatt tovább kell korrigálni, ezért további előlegezésre nem volt hajlandó, ennek megfelelően az I. rendű alperes nyilatkozata szerint azért tagadta meg a további teljesítést, mert a felperes nem egyenlített ki a szerkezetkész állapot elérését követően kiállított részszámlát (12. sorszám alatti ellenkérelem 8-9. oldalak). A felperes által is idézett jogszabályi rendelkezések és az alperesek szerződése szerint azonban a II. rendű alperes nem jogi vagy pénzügyi tanácsadás, hanem műszaki szolgáltatás nyújtására vállalt kötelezettséget. Az elsőfokú ítélet – fellebbezéssel nem támadott része ([56] és [150] bekezdések) – szerint is, az új kivitelező megbízása, de a szakértői bizonyítás is azt követően volt, hogy bár a felperes nem fogadta el az I. rendű alperes szerződés megszüntetésére irányuló nyilatkozatát, őt a szerződés megszűnésével kapcsolatos elszámolásra hívta fel, és ahelyett, hogy az I. rendű alperessel szemben kényszerítette volna ki a teljesítést, ráutaló magatartásával elfogadta a szerződés megszüntetését, majd fordult a Kft.1-hez. Bár mindezek miatt nincs érdemi jelentősége, azonban a fellebbezésben (és a felek pert megelőző levelezésében is – a keresetlevélhez mellékelt 2017. május 16-i email) hivatkoztak szerint a II. rendű alperes éppen a felperes azon álláspontjával értett egyet, hogy a kivitelezés nem érte el a következő I. rendű alperesi részszámlázáshoz szükséges szerkezetkész állapotot. Emiatt – és a fent kifejtettek szerint – az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a II. rendű alperes nem felel a kivitelezés hibájával közvetlenül össze nem függő ezen kiadásért.

[57] Az ítéltábla mindezek alapján helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletének érdemben helyes fellebbezett részét a Pp. 383. § (2) bekezdésének első fordulata alapján.

[58] A fellebbezés megalapozatlan volt, ezért a másodfokú eljárásban is peresztes felperes köteles megfizetni a II. rendű alperes és a beavatkozó jogi képviselői munkadíjából álló másodfokú perköltségét a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján. Az ítéltábla ennek összegét a II. rendű alperes esetében a R. 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján 813 801 Ft összegben határozta meg áfa-val növelten. A beavatkozó esetében azonban figyelembe vette, hogy ellenkérelme lényegében az elsőfokú ítélet helytálló indokaira való hivatkozásban merült ki, ezért az ítéltábla az előzőek szerint számítható munkadíjhoz képest a (6) bekezdés alapján mérsékelt, a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányos, áfa-val növelt 127 000 Ft-os összegben határozta meg a beavatkozó másodfokú perköltségét. Az eredménytelenül fellebbező felperes pedig viselni köteles a másodfokú költségét (fellebbezési illeték, ügyvédi munkadíj).

Debrecen, 2023. december 7.

Dr. Görög Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró